

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponentky

Práci předložil(a) student(ka): Marek Dvořák

Název práce: Reintegrace jedinců propuštěných z výkonu vazby zpět do společnosti

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Alena Pařízková, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn):

Autor si hned v úvodu klade za cíl: “analyzovat vliv pobytu ve vazební věznici na přechod jedince zpět na svobodu”, který následně specifikuje výzkumnou otázkou v zaměření na vliv uvěznění ve vazební věznici na život po propuštění a strategie vedoucí k jejich snížení. (str. 1) Cíl se podařilo naplnit.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Z obsahového hlediska je teoretická část zpracována standardním představením hlavních konceptů a popisu kontextu zvoleného tématu. Tedy autor se nejprve věnuje přehledu typů věznic v ČR, následně popisuje koncept totální instituce a procesy působící na jedince po uvěznění. V další části rozebírá sociální a psychologické důsledky vězeňské zkušenosti, kde se nejprve věnuje proměně identity a významu stigmatizace a labelingu jak ve vězení, tak po propuštění. Teoretickou část uzavírá přehled indikátorů pro sociální integraci po propuštění a představení typů péče spojených s resocializací a reintegrací jedince.

Následuje metodologická kapitola, kde autor přehledně popisuje zvolenou metodu polostrukturovaného hloubkového rozhovoru a přípravu na rozhovory, která vychází z předchozí teoretické části.

Další popis průběhu výzkumu ukazuje, jak se autor vypořádal s výrazným limitem při hledání vhodných participantů výzkumu (specifické téma a s ním spojené obtížné hledání vhodných participantů). Na začátku práce uvádí, že realizoval 11 rozhovorů, v metodologické části (str. 16) uvádí, že realizoval 2 rozhovory s propuštěnými obviněnými, 4 rozhovory s “pracujícími na postpenitenciárním poli” (tedy sociální pracovníci?) a 5 rozhovorů s dozorci z vazební věznice. Autor sice popisuje své obtíže s kontaktováním participantů, ale nic se nedozvídáme o participantech (kromě toho, že dozorcí pochází z jedné vazební věznice). Při čtení metodologické části vyvstává řada otázek, např.: Jak dlouhá doba uplynula od zkušeností obviněných s pobytem ve vazební věznici? Jak dlouhý ten pobyt vůbec byl? Jaká je praxe dozorců a sociálních pracovníků? Jak autor postupoval při analýze dat? Etické aspekty výzkumu?

Analytická část práce začíná popisem podobnosti mezi výkonem vazby a výkonem trestu odnětí svobody a to z perspektivy dozorců. Chápu, že dozorcí popíší procesy uvěznění ve vazební věznici, ale vzhledem k tomu, že nevíme nic o jejich praxi (kromě jednoho, který v citátu zmíní, že má 20 let praxe), je obtížné posoudit, z čeho vzniká potenciál ke srovnání procesů ve vazební věznici a věznici pro výkon trestu odnětí svobody. Také je otázkou, jak pracovat s domněnkami dozorců o sociální situaci vězňů a jejich případné stigmatizaci (nevím, jak do hloubky dozorce pracuje s jednotlivými vězni, jak se seznamuje s jejich životními situacemi atd. Myslela jsem, že to dělají sociální pracovníci). Až na straně 22 jako další kapitola přichází pro mne (dle vymezeného cíle) stěžejní téma - Zkušenosti propuštěných z vazební věznice. Zde se také dozvíme trochu více o zkušenostech obviněných (délka a zhruba, kdy k tomu došlo). Při představování zjištění se autor občas dopouští formulačních lapsů, např. na straně 27 je vložen odstavec (druhý odstavec shora) mezi 2 citacemi participanta Pavla, který

popisuje procesy stigmatizace a negativního dopadu na jeho život po propuštění. V odstavci autor textu zdůrazní hlavní dopady (důvěra v systém a partnerské vztahy), krátce uvede strategie vyrovnávání se s tím a následně pokračuje větou: “Ani v oblasti práce se Pavel nesetkal s negativními důsledky.”, aby navázal citací: “Tak ten dopad je rozsáhlý. ...” Výraznější už ten rozpor být snad ani nemůže.

Poslední část analytické části tvoří přehled témat z rozhovorů se sociálními pracovníci, které se soustředí zejména na význam (nejen sociální) práce s lidmi ve vazební věznici, jejich názory na stigmatizaci spojenou s uvězněním a zejména finanční dopady pro jedince a jeho rodinu.

Závěr obsahuje jak shrnutí zjištění, částečnou diskusi, tak také částečné propojení tří typů zjištění, které v přehledové analytické části chybí.

Práce je proporcčně vyvážená a obsahuje vhodné přílohy: přípravy tří typů rozhovorů.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Autor není důsledný v odkazování a jeho text v teoretické části práce vykazuje systematickou chybu v práci s literaturou, kdy na řadě míst odkazy chybí, ačkoli je v odstavci obsažen evidentně převzatý argument. Tento styl práce jsem poprvé našla na straně šest, kde chybí u odstavce popisujícím příchod jedince do vězeňského zařízení a jeho prizonizaci odkaz na Clemmera 1940, z něhož čerpá podklady pro celou tuto podkapitolu. Podobným stylem autor pracuje na str. 8 popisujíc druhy deprivace. Opět čerpá převážně z jednoho zdroje, a odstavce řádně odkázané prokládá odstavci bez odkazu, ačkoli je zjevné, že dále rozvíjí argumentaci, čerpanou ze studované literatury. Tento nedbalý styl práce pokračuje dále na straně 9, kde píše o “strategii “osobních dialogů””, opět bez řádného odkazu. Dále na straně 10, kde popisuje typy stigmatu vymezené E. Goffmanem.

Jazykový projev lze zhodnotit jako standardní s občasnými nedostatky ve formulacích, viz. příklad ze strany 27 zmíněný v obsahovém zpracování. Členění práce i kapitol je přehledné.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Celkový dojem z práce je rozporuplný. Ocenitelné je zvolené téma a ochota vstoupit do značného rizika při vyhledávání potenciálních participantů či participantek, kteří netvoří snadno kontaktovatelné jedince. Oceňuji zpracování kapitoly Závěr, což dobře doplňuje deskriptivnost a určitou oddělenost analytické části práce.

Negativem je nepřehlednost a rozpory v některých pasážích textu. Hned v první kapitole, kde autor porovnává věznici pro výkon trestu a vazební věznici, odlišná práva obviněných a odsouzených a do toho ještě přimíchává popis odlišností spojených s politickým kontextem doby, jsem se hůře orientovala. V této části není argumentace přehledná. V dalších kapitolách, kde autor text více člení formou podkapitol a také jej člení samotné zdroje z nich čerpá (jeden dva odstavce z jednoho autora, následně rozvíjí dalším odstavcem odkazujícím na autora jiného) je struktura argumentace již přehlednější. Následně analytická část začíná perspektivou dozorců, částečně postavené na jejich domněnkách a až poté přichází hlavní téma dle stanoveného cíle práce. Zároveň tato část obsahuje argumentační rozpory (dané využitím nevhodných formulací, nepředpokládám záměr autora), viz. již uvedený příklad. Jako důležitý problém práce vnímám nedůslednost v práci s odkazováním.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Byla pocitřovaná stigmatizace po propuštění u Jiřiho dána jeho vzetím do vazby nebo tím, že jeho čin byl hodnocen jako politický, což v té době mohlo mít výraznější stigmatizační potenciál a vedlo to k tomu, že se od něj někteří lidé při pozdravu odvraceli?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Dobře - velmi dobře

Datum: 19. 5. 2022

Podpis: